

Vincas Kudirka

Pateiktis kūrė Justas K.

Biografija

- ▣ Mokėsi Paežerių pradžios mokykloje, baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Marijampolės gimnaziją.
- ▣ Baigęs šešias klases, tėvo verčiamas, įstojo į Seinų kunigų seminariją. Čia jis mokėsi dvejus metus ir buvo pašalintas dėl „pašaukimo stokos“.
- ▣ Dėl Karlo Markso „Kapitalo“ perrašymo hektografavimui, buvo suimtas, kalintas ir pašalintas iš Varšuvos universiteto Medicinos fakulteto. 1887 m. vėl grįžo į universitetą, kurį baigė 1889 m. Dalyvavo Proletariato partijos veikloje. 1888 m. įkūrė nelegalią Varšuvos lietuvių studentų draugiją „Lietuva“. Draugija 1889 m. pradėjo leisti „Varpą“.
- ▣ 1890–1894 m. dirbo gydytoju Šakiuose. Tuo metu jau sirgo tada dar nepagydoma liga – džiova. Šakiuose subūrė styginių instrumentų ansamblį, susipažino su jauna našle V. Kraševskiene, kuri tapo ištikima ir mylima drauge, vėliau globojusia pasiligojusį rašytoją.
- ▣ Nors mirė būdamas tik 40-ies metų, per palyginti trumpą laiką jo sukurti darbai buvo nepaprastai reikšmingi. Palaidotas Meištų kapinėse.

Kūryba

- ▣ Nuo gimnazijos laikų rašė eiles, leido pašaipūnišką laikraštėlį. Vėliau eilėraščiai tapo Lietuvos ateities vizijomis, kovos manifestais. Savo ir kitų Lietuvos poetų eiles išanalizavo ir aprašė poetikos traktate „Tiesos eilėms rašyti“. Jame apibūdino lietuviškos eilėdaros trūkumus.
- ▣ Satyrose jungiami minties poezijos, simbolių ir alegorijų bei absurdo elementai, sintetinamas publicisto akylumas, kritiškumas, gyvenimo filosofo polinkis abstrahuoti, išreikšti esmę aforizmu ar moraliniu imperatyvu.

Poezija

- 1885 m. „Aušroje“ išspausdino pirmąjį eilėraščių-sekimą „Dėl ko žydai nevalgo kiaulienos“. Kiek vėliau, 1888 m., „Lietuviškajame balse“ buvo išspausdinti originalūs eilėraščiai „Gražu, gražiau ir gražiausia“, „Kregždėlė“, verstiniai eilėraščiai „Motinai“, „Troškimas“.
- Patriotinės tematikos eilėraštis „Gražu, gražiau ir gražiausia“ yra improvizacija Lietuvos draugijos įkūrimo proga. V. Kudirka mėgo rašyti proginius eilėraščius, jie dažniausiai būdavo didaktinio turinio. Šiame eilėraštyje raginama vienyti ir dirbti vardan Lietuvos, žadinami kilnūs jausmai motinai, gimtajai žemei, skatinama siekti tėvynės garbės. Lietuvių būreliui priešinama svetimųjų apsuptis, suformuluojama kilnaus gyvenimo maksima („Gražiausia vienok esti akimis matyti, / Kada širdims ir žodžiams ir darbui atsako“) ir tobulo gyvenimo siekinys („Kad visi tie lietuviai patys, nevaryti, / Savo tėvynės garbei ne'pželdina tako“). Tokia buvo ir eilėraščio autoriaus laisvai pasirinkta gyvenimo užduotis – skatinti, vienyti, pačiam dirbti. Eilėraščio struktūra ir sąvokų gradacija – griežta, logiška. Būdvardis *gražu* trijose strofose laipsniuojamas iki superliatyvo: gražu, gražiau, gražiausia. Eilėraščio retorika paremta moraliniais imperatyvais, liepimu, raginimu veikti tėvynės labui.

Satyra

- ▣ 1895–1898 m. sukūrė keturias satyras, kurias išspausdino „Varpe“. Tai „Viršininkai“ (1895 m.), „Lietuvos tilto atsiminimai“ (1896 m.), „Cenzūros klausimas“ (1898 m.) ir „Vilkai“ (1898 m.). Jis yra žymiausias ne tik XIX a. komiškos prozos autorius. Būdamas visuomenės žmogus, V. Kudirka turėjo iš ko semtis prototipų, situacijų, siužetų ir sukūrė nepamirštamus caro valdininkų – Kruglodurovo, Rylosujevo, Izvergovičiaus, Vziatkovičiaus personažus prilygstančius gogoliškiems ar net pranokstančius juos.

Apibendrinimas

- ▣ V. Kudirka buvo svarbi asmenybė lietuvių visuomenėje jo darbai ir kūryba įkvėpė ateities kartas, tuo laikmečiu jo darbai buvo ramstis Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui bei tautiškumo žadinimui. Be jo iniciatyvos bei veiklos šiandieną galbūt Lietuva neegzistotų.

Šaltiniai

- ▣ https://lt.wikipedia.org/wiki/Vincas_Kudirka
a